

IRWŁ/ R /2446 /2017

Łódź, dnia 8 czerwca 2017 roku

**Pan
Jarosław Sachajko
Poseł na Sejm RP
Przewodniczący Komisji
Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

Dot. Pisma nr RRW-015-171/2017 z dnia 6 czerwca 2017r.

W imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego proponuję, aby przy opracowywaniu planu pracy Komisji na II półroczu 2017r. uwzględnić temat „ Programu rekultywacji gleb zakwaszonych poprzez wprowadzenie do nich wapna pochodzącego z przerobu kopalin naturalnych z wykorzystaniem środków de minimis oraz dotacji Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Celem programu jest poprawa właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych gleb w wyniku rekultywacji gleb zakwaszonych poprzez nawożenie wapnem. Według Krajowej Stacji Chemiczno –Rolniczej połowa arealu użytków rolnych w Polsce wykazuje kwaśny bądź bardzo kwaśny odczyn. Najwięcej gleb kwaśnych występuje m.in. w województwie łódzkim, gdzie udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych przekracza 60%. Poprawa jakości gleb użytkowanych rolniczo w województwie łódzkim poprzez wapnowanie przyczyni się do redukcji emisji związków azotu do wód gruntowych i płynących w celu osiągnięcia wymagań Dyrektywy Azotanowej.

Informuję, że w latach 2007-2008 Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego realizowała w/w Program z udziałem dotacji pochodzącej z WFOŚ i GW w Łodzi. Z dotacji wynoszącej 1 mln zł skorzystało około 1500 rolników. Jednak w dniu 16.09.2008r. decyzją Sekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska – Pana Stanisława Gawłowskiego realizacja programu została wstrzymana i ta sytuacja trwa do chwili obecnej. Uzasadniając swoje stanowisko Minister Gawłowski stwierdził, że wapnowanie gleb jest czynnikiem strukturotwórczym, plonotwórczym. Nie jest natomiast traktowane jako zagadnienie z zakresu ochrony środowiska, co

zadaniem samorządu rolniczego jest błędne, ponieważ wapnowanie gleb jest szczególnie istotne w kontekście wymogów środowiskowych i obowiązującej Dyrektywy Azotanowej obligującej do podejmowania działań na rzecz ograniczenia odpływu biogenów do wód. Zabieg wapnowania gleb nie tylko korzystnie wpłynie na jakość wytwarzanej produkcji rolnej a tym samym jest pierwszym krokiem w stronę wdrażanej w życie w Polsce Dyrektywy.

Według opracowanej na potrzeby Programu ekspertyzy wykonanej przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie wynika, „że gleby województwa łódzkiego wykazują znaczne zakwaszenie wynikające z przebiegu procesów glebotwórczych, oddziaływań antropogenicznych i zbyt małego zużycia nawozów wapniowych. Koszty zabiegu wapnowania gleb nie mogą być w całości przerzucone, tak jak obecnie na rolników, gdyż nie są oni winni negatywnym skutkom zakwaszenia gleb, co odczuwa całe społeczeństwo w niedostatecznym stopniu zaopatrywane w produkty rolnej o dobrej jakości w myśl zasady zdrowa gleba= zdrowe rośliny= zdrowa żywność= zdrowy człowiek”.

W dniu 24 kwietnia 2017r. Zarząd IRWŁ otrzymał pismo od Zarządu Województwa Łódzkiego w którym Marszałek Województwa „sugeruje podjęcie czynności mających na celu pozyskanie środków finansowych z WFOŚiGW w Łodzi niezbędnych do polepszenia jakości środowiska w regionie łódzkim”. Zarząd Województwa Łódzkiego w załączeniu dołączył pismo od Ministra Środowiska kierowane do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który „uznaje wypracowanie pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministrem Środowiska (przy udziale organizacji rolniczych oraz instytucji ochrony środowiska) jednolitych kryteriów za pomocą których możliwe będzie dokonanie jednoznacznej oceny, czy wapnowanie gleb w danym przypadku jest zabiegiem agrotechnicznym czy też służącym ochronie środowiska”.

Wobec powyższego zdaniem IRWŁ zasadnym jest uwzględnienie „Programu wapnowania gleb” w pracach Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem

V-ce PREZES ZARZĄDU
Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

mgr inż. Andrzej Komala

Mr. A. Anz...
13.04.17
Andrzej Wozniak

Urząd Marszałkowski
Województwa Łódzkiego
Biuro Podwójne

Data wpływu	10-04-2017	Godzina wpływu	8-13
Ilość załączników:	22946	Podpis przyjmującego:	M.M.

p. M. K...
20.04.2017
Andrzej Wozniak
04.04.2017

MINISTER ŚRODOWISKA

Jan Szyszko

DFE-1.073.5.2017.JK

p. Dy. D. K...
12.04.2017

Urząd Marszałkowski
Województwa Łódzkiego
Departament Ochrony Środowiska

Data wpływu	11-04-2017
-------------	------------

Pan
Krzysztof Jurgiel
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

p.o. Dyrektora Departamentu
Jakub Gajewski
Szanowny Panie Ministrze,

Odpowiadając na pismo z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie postulatu dotyczącego propagowania i wspierania inicjatyw prowadzących do uruchamiania programów finansowania zabiegu wapnowania gleb tak, aby koszty wapnowania były ponoszone nie tylko przez rolników, ale również przez instytucje dysponujące środkami finansowymi na poprawę stanu środowiska, w szczególności przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, uprzejmie wyjaśniam co następuje.

W pierwszej kolejności chciałbym zapewnić, że moim priorytetem jest podejmowanie wszelkich działań, dzięki którym możliwe będzie zachowanie odpowiedniej jakości ekosystemów – zarówno tych lądowych, jak również związanych ze środowiskiem wodnym. Wobec tego z zainteresowaniem analizuję wszystkie sugestie dotyczące sposobów zmniejszania skutków presji antropogenicznych wywieranych na środowisko, również w sektorze rolnym.

Odnosząc się do prośby związanej z popieraniem przez Ministra Środowiska działań zmierzających do współfinansowania przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zabiegów wapnowania gleb w pierwszej kolejności chciałbym zwrócić uwagę na to, że są to instytucje ochrony środowiska, które nie podlegają władztwu Ministra Środowiska. Zgodnie z ustawą – Prawo ochrony środowiska, wchodzi w życie instytucjami ochrony środowiska działającymi w formie samorządowych osób prawnych w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przy czym nie są to wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa. Jednostki te mają własne organy, posiadają wyodrębnione mienie, ustawowo określone źródła przychodów oraz prowadzą samodzielną gospodarkę finansową. WFOŚiGW mają również określony katalog przedsięwzięć, który może być finansowany z ich środków.

Jednocześnie informuję, że artykuł 400 a ust. 1 wspomnianej wcześniej ustawy - Prawo ochrony środowiska wylicza kilkadziesiąt obszarów finansowania ochrony środowiska, w tym

przedsięwzięcia związane z ochroną wód. Zgodnie z aktualizacją programu wodno-środowiskowego kraju, będącej dokumentem towarzyszącym do przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 18 października 2016 r. rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie przyjęcia planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w załączniku nr 1 - katalog działań krajowych - przyjęto działanie pn. *Wapnowanie gleb w celu ograniczenia odpływu biogenów z terenów rolniczych*. Również w samej aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy w części 7 *Podsumowanie działań zawartych w aPWŚK*, punkt 7.1 *Charakterystyka aPWŚK* działanie to jest wskazane jako jedno z działań uzupełniających, które powinno zostać wdrożone dla osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu wód. Jako potencjalne źródło finansowania tego działania zostały wskazane środki wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Tym niemniej dokument ten nie wskazuje wprost źródeł finansowania, a jedynie stanowi informację na temat działań mogących wpłynąć na realizację celów środowiskowych w jednolitych częściach wód.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że zgodnie z jedną z podstawowych zasad ochrony środowiska tzn. *zanieczyszczający płaci*, podmioty odpowiedzialne za pogorszenie jakości środowiska powinny być obciążone kosztami niezbędnymi do kompensacji negatywnego wpływu swej działalności. Zatem istotne jest wskazanie, czy powstała szkoda jest wynikiem wyłącznie działania człowieka (praktyki rolne), czy też spowodowana jest również występującymi warunkami, mającymi wpływ na fizyczno-chemiczną charakterystykę gleb. Dofinansowanie wapnowania ze środków publicznych, w sytuacji, gdy jest to efektem praktyki rolniczej prowadziłoby do zmniejszenia kosztów prowadzenia tej działalności i tym samym mogłoby naruszyć zasady udzielania pomocy publicznej. W przypadku uznania wapnowania gleb za działanie agrotechniczne związane z produkcją żywności, należałoby przeanalizować, czy do działań tych stosuje się zasady udzielania pomocy publicznej w sektorze rolnym.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (*EFROW*) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, przewiduje wsparcie dla rolników gospodarujących na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami. Zgodnie z załącznikiem III przedmiotowego rozporządzenia, wśród kryteriów biofizycznych na potrzeby wytyczania obszarów z ograniczeniami naturalnymi wymienia się niekorzystne właściwości chemiczne definiowane m.in. jako nadmierne zakwaszenie gleby, tj. zakwaszenie gleby o pH < 5 (w wodzie) w wierzchniej warstwie gleby.

Zatem ostateczna decyzja o finansowaniu przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zabiegów wapnowania zależy od:

1. zidentyfikowanych przez włościan priorytetów związanych z ochroną środowiska w ich regionie;
2. charakterystyki gleb, powodów pogorszenia jej jakości oraz sposobu jej użytkowania.

W mojej ocenie, w sytuacji, gdy wojewódzkie fundusze ochrony środowiska uznają, że finansowanie wapnowania gleb może przyczynić się do polepszenia jakości środowiska w ich regionie, a dodatkowo udowodnione zostaną środowiskowe przesłanki wykonania takiego zabiegu - nie identyfikuję zasadniczych przeszkód, aby takie działania nie mogłyby być wspierane z ich strony.

Jednocześnie za warte rozważenia uznaję wypracowanie pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministrem Środowiska (przy udziale organizacji rolniczych oraz instytucji ochrony środowiska) jednolitych kryteriów za pomocą których możliwe będzie dokonanie jednoznacznej oceny, czy wapnowanie gleb w danym przypadku jest zabiegiem agrotechnicznym czy też służącym ochronie środowiska.

Z poważaniem

Do wiadomości:

1. Pan Witold Stępień, Marszałek Województwa Łódzkiego,
2. Pan Wiktor Szmulewicz, Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych,
3. Pan Bogdan Fleming, Wiceprezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej,
4. Pan Andrzej Pałys, Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.

Zarząd Województwa Łódzkiego

al. Piłsudskiego 8
90-051 Łódź
www.lodzkie.pl

tel. /+48/ 42 663 35 30
fax /+48/ 42 663 35 32
sekretariat.ro@lodzkie.pl

24.04.2017 11003

Łódź, dnia 24 kwietnia 2017 r.

RŚI.7030.1.2017

Pan

Bronisław Węglewski

Prezes Zarządu

Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

W związku z przesłanym do wiadomości Pana Witolda Stępnia - Marszałka Województwa Łódzkiego pismem (DFE-I.073.5.2017.JK z dnia 04.04.2017 r.) Ministra Środowiska Pana Jana Szyszko do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Pana Krzysztofa Jurgieła, w sprawie postulatu dotyczącego propagowania i wspierania inicjatyw prowadzących do uruchamiania programów finansowania zabiegu wapnowania gleb, informuję iż jest ono również uwieńczeniem starań Zarządu Województwa Łódzkiego dotyczących kompleksowego rozwiązania problemu zakwaszenia gleb województwa łódzkiego spowodowanego przekształceniami antropogenicznymi.

Zdaniem Zarządu Województwa Łódzkiego jego treść otwiera drogę do podjęcia działań naprawczych, ograniczających skutki antropogenicznego działania i zmierzających do osiągnięcia poziomu wymaganego standardami jakości ziemi. Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami, instytucją posiadającą odpowiednie doświadczenie, która realizowałaby wdrażanie programu poprawy jakości gleb poprzez wapnowanie, byłaby Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego.

Rozstrzygnięcia zawarte w przesłanym piśmie, skłaniają do podjęcia działań mających na celu uruchomienie przytoczonych działań naprawczych w województwie łódzkim. Wobec powyższego Zarząd Województwa Łódzkiego sugeruje podjęcie czynności mających na celu pozyskanie środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi niezbędnych do polepszenia jakości środowiska w regionie łódzkim.

**Wicemarszałek
Województwa Łódzkiego**

Artur Bagieński

W załączeniu:

- Kserokopia Pisma Ministra Środowiska DFE-I.073.5.2017.JK z dnia 04.04.2017 r.

Do wiadomości:

- Pan Tomasz Łysek, Prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi